

Het brandpunt van het denken

Een essayistische bespreking van *Zuivere flux*

René Oudeweg

31 december 2025

Zuivere flux – fragmenten uit het vuur van de hyperreflectie is geen boek in de conventionele zin van het woord. Het is geen monografie, geen systematisch traktaat, geen coherent opgebouwde filosofische argumentatie met these, bewijsvoering en conclusie. Het is eerder een brandhaard: een verzameling vonken, sintels, schroeiplekken en flitsen van denken die samen een intens vuur vormen. Wie dit werk leest in de verwachting van rust, helderheid of methodische voortgang, vergist zich fundamenteel. Wie het echter benadert als een experimenteel filosofisch object — een tekst die zichzelf voortdurend ondergraaft, verplaatst en herontsteekt — ontdekt een radicale poging om filosofie opnieuw te laten samenvallen met existentiële intensiteit.

1 Vorm als filosofisch statement

Reeds de ondertitel *fragmenten uit het vuur van de hyperreflectie* verradt de inzet van het project. Oto presenteert geen afgerond systeem, maar een fragmentarische constellatie. De vorm is programmatisch: korte tekstblokken, citaten, parafrases, commentaren, aforismen en mini-essays volgen elkaar op zonder narratieve continuïteit. Dit is geen gebrek, maar een bewuste keuze. De fragmentvorm functioneert hier als verzet tegen wat Oto consequent bekritiseert: totaliteit, synthese, systeem, stabiliteit.

De structuur van het boek — geordend rond begrippen als *Vuur*, *Flux*, *Angst*, *Landbouw*, *Waaizin*, *Objecten*, *Apocalyps*, *Zuiverheid* — heeft iets encyclopedisch, maar zonder de pretentie van volledigheid. Het is een anti-encyclopedie: een atlas van breuklijnen. De herhaalde verwijzingen naar

schemering, nacht en middernacht markeren bovendien een liminale tijdservaring: denken vindt plaats buiten het daglicht van de ratio, in zones waar begrippen vloeibaar worden.

2 Hyperreflectie en het gevaar van denken

Centraal in het boek staat het idee van *hyperreflectie*: een denken dat zichzelf niet meer begrenst, maar blijft doordraaien, zichzelf verbrandt en tegelijk verheldert. Oto koppelt dit expliciet aan het element vuur, in een heracliteïsche traditie waarin werkelijkheid niet primair substantie is, maar proces, strijd en verbranding. Denken is hier geen veilige activiteit, maar een risicovolle onderneming.

Dit is een expliciete breuk met academische filosofie, die juist veiligheid zoekt: afbakening, methodologie, neutraliteit. Oto stelt daar een denken tegenover dat existentieel inzet vraagt. Filosofie ontstaat niet uit afstand, maar uit betrokkenheid, uit lijden, uit gevaar. In die zin sluit hij aan bij een traditie die loopt van **Heracitus** via **Søren Kierkegaard** tot **Theodor W. Adorno**.

3 Individualiteit tegen de menigte

Een van de meest uitgewerkte en retorisch krachtige delen van het boek is de lange bespreking van Kierkegaards denken over individu en massa. Oto citeert uitvoerig en positioneert Kierkegaard als een denker die onze huidige condition humaine verrassend nauwkeurig heeft voorzien: conformisme, groepsdenken, angst voor afzondering, de vlucht in collectieve identiteiten.

Deze passages zijn niet louter historisch; ze functioneren als kritiek op hedendaagse sociale media, politieke polarisatie en morele hysterie. De menigte is voor Oto — in lijn met Kierkegaard — geen neutrale sociologische categorie, maar een ontologische bedreiging: zij vernietigt singulariteit. Filosofie wordt hier een oefening in afzondering, in het verdragen van alleen-zijn, in het weigeren van onmiddellijke herkenning.

4 Flux, immanentie en ontsnapping

Het begrip *flux* vormt de ruggengraat van het boek. Oto put hier uit een breed scala aan hedendaagse denkers, waaronder **Gilles Deleuze**, Frederic Neyrat en Quentin Meillassoux. De wereld verschijnt als een verzadigde immanentie: alles stroomt, alles circuleert, alles is verbonden. Maar juist deze totale vloeibaarheid wordt problematisch. Flux dreigt totalitair te worden.

Oto's antwoord is paradoxaal: ontsnapping aan de flux door *zuivere flux*. Niet nog meer circulatie, maar een vuur dat breekt, scheidt, vernietigt. Filosofie moet een *Buiten* openen — een atopia — een plaats die niet functioneert, niet

circuleert, niet integreert. Hier raakt Oto aan een radicale kritiek op kapitalisme, technologische versnelling en ecologische managementdiscoursen.

5 Neoprimitivisme en landbouwkritiek

Misschien het meest controversiële aspect van *Zuivere flux* is de uitgesproken neoprimitivistische toon, vooral in de hoofdstukken over landbouw, technologie en beschaving. Oto sluit hier expliciet aan bij het denken van **John Zerzan**. Landbouw verschijnt als de oercatastrofe: het begin van surplus, hiërarchie, domesticatie en symbolische vervreemding.

Deze these wordt niet sociologisch onderbouwd, maar existentieel gemotiveerd. Het gaat Oto niet om empirische reconstructie, maar om ontologische diagnose. Beschaving is geen vooruitgang, maar een langdurige ramp die zich heeft genormaliseerd. Toch is Oto geen naïeve romanticus: hij erkent de onomkeerbaarheid van dit proces en positioneert het primitivisme eerder als kritische horizon dan als praktisch programma.

6 Objecten, dingen en metafysica

Een ander belangrijk spoor in het boek is de object-georiënteerde metafysica, vooral via **Graham Harman**. Oto presenteert uitvoerig Harmans onderscheidingen en radicale ontkenningen, en gebruikt deze om zich af te zetten tegen correlationisme en holistisch monisme.

Objecten hebben een autonomie die niet opgaat in relaties, percepties of functies. Deze gedachte krijgt een bijzondere intensiteit in het hoofdstuk over Hiroshima, waar een lange opsomming van vernietigde objecten de catastrofe tastbaar maakt. Niet alleen mensen sterven, maar ook dingen, relaties, ritmes, betekenissen. Objecten zijn hier geen decor, maar slachtoffers.

7 Waanzin, kunst en metafysische helderheid

Het boek culmineert in reflecties op waanzin en metafysische kunst, met Giorgio de Chirico als centrale figuur. Waanzin verschijnt niet als pathologie, maar als breuk in de keten van vanzelfsprekendheid. Wanneer herinnering, functionaliteit en causaliteit loslaten, verschijnt een andere werkelijkheid: objecten tonen hun metafysische gezicht.

Deze passages zijn misschien wel de meest poëtische en overtuigende van het boek. Ze maken duidelijk dat *Zuivere flux* niet alleen filosofie is, maar ook literatuur, manifest en kunstkritiek. Denken wordt hier een esthetische ervaring, een vorm van zien.

8 Kritische evaluatie

De kracht van *Zuivere flux* is tegelijk zijn zwakte. De fragmentarische vorm, de polemische toon en de eclectische citaten maken het boek intens, maar ook ontoegankelijk. Er is weinig begeleiding voor de lezer; wie niet vertrouwd is met de besproken denkers, kan gemakkelijk verdwalen. Ook blijft de normatieve inzet soms impliciet: wat precies te doen met deze inzichten blijft open.

Toch is dit geen tekort, maar een consequentie van Oto's positie. Dit boek wil geen antwoorden geven, maar denken ontregelen. Het is een anti-handboek, een anti-curriculum. Zijn waarde ligt niet in systematiek, maar in intensiteit.

9 Conclusie: filosofie als risico

Zuivere flux is een zeldzaam boek in het Nederlandse taalgebied. Het weigert academische conformiteit, morele geruststelling en politieke correctheid. Het vraagt iets van zijn lezer: geduld, moed, bereidheid tot desoriëntatie. In ruil daarvoor biedt het geen oplossingen, maar een ervaring van denken als gevaarlijke activiteit.

Dit is filosofie in de nacht, bij schemerlicht, met vuur als gids en water als dreiging. Wie bereid is zich te laten verbranden — al is het maar een beetje — zal merken dat dit boek niet gelezen wil worden, maar ondergaan.